

СИСТЕМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО
В НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	4
I глава СТАНДАРТИ, ПОКАЗАТЕЛИ И ПРОЦЕДУРИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕБНА ПРОГРАМА И КУРС, ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ И АДМИНИСТРАТИВЕН СЪСТАВ И УНИВЕРСИТЕТСКИ СТРУКТУРИ	5
Първи раздел: УЧЕБНИ ПРОГРАМИ И КУРСОВЕ	5
I. МОДЕЛИ ЗА ЗНАНИЯ, РАЗБИРАНЕ И УМЕНИЯ	5
1. Стандарти	5
Знание	5
Разбиране	5
Умения	6
2. Оценяване на знанията, уменията и разбирането	6
Оценяване на знанията	7
Оценяване на уменията	8
Оценяване на разбирането	8
II. ФОРМИ НА СТРУКТУРИРАНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ЗНАНИЯТА И УМЕНИЯТА ..	8
Учебна програма	8
1. Стандарти	8
2. Показатели за оценяване на учебна програма	13
Учебен курс	14
1. Стандарти	14
2. Показатели за оценяване на курс	19
Втори раздел: ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ	22
1. Стандарти за заетостта на преподавателите	22
Стандарт за учебната работа на преподавателите в НБУ	22
Стандарт за научноизследователската/творческата работа на преподавателите в НБУ ..	23
Стандарт за административната и обществената работа на преподавателите в НБУ	24
2. Оценяване и атестиране на преподавателите	24
Годишно оценяване и атестиране	24
Дългосрочно атестиране	25
Трети раздел: АДМИНИСТРАТИВЕН СЪСТАВ	26
I. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И АТЕСТИРАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ, МЕНИДЖЪРСКИЯ И АДМИНИСТРАТИВНИЯ СЪСТАВ	26
1. Показатели за оценяване и атестиране на академичната администрация	26
2. Показатели за оценяване и атестиране на административния състав	26
Четвърти раздел: УНИВЕРСИТЕТСКИ СТРУКТУРИ	27
I. ДЕПАРТАМЕНТИ	27
Система за вътрешна акредитация на департаментите в НБУ	27
Показатели	28
II. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ЦЕНТЪР*	29
III. ФАКУЛТЕТ*	29
IV. ЦЕНТЪР ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ	29
V. БИБЛИОТЕКА*	29
VI. ЦЕНТРАЛНА УНИВЕРСИТЕТСКА АДМИНИСТРАЦИЯ*	29
VII. ЦЕНТРАЛНА СТУДЕНТСКА АДМИНИСТРАЦИЯ	29
VIII. АДМИНИСТРАЦИЯ НА НАСТОЯТЕЛСТВОТО*	29
IX. УНИВЕРСИТЕТ*	29
II глава: УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО В НБУ	30
I. УНИВЕРСИТЕТСКИ СТРУКТУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО	30
1. Комисия по качеството към Зам.-ректора по качеството и акредитацията	30

2. Зам.-ректор по качеството и акредитацията	32
3. Декани и Факултетни съвети	32
4. Център за качество и оценяване	33
II. ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО В НБУ	33
1. Анкетни проучвания	33
2. Вътрешен одит на оценяването*	34
III. БАЗИ ОТ ДАННИ	35
1. Интегрирана информационна система	35
1) Информационна система за отчитане на дейността на преподавателите в НБУ	35
2) Система за он-лайн анкетиране и автоматизирана обработка на информацията*	35
3) Система за описание на програма и курс – Електронен каталог	35
2. Система за електронно обучение Moodle НБУ	35
Основни модули	35
3. Електронна система за отчитане на дейностите в НБУ по критериите на международно приети модели за качество*	35

ВЪВЕДЕНИЕ

Първостепенната цел, на която са подчинени всички дейности в Нов български университет, е високо качество на образованието в предлаганите учебни програми и курсове. За постигането и поддържането на такова качество преподавателите и административният състав, всички академични и административни структури на университета полагат разностранни и постоянни усилия. В този документ са изложени в систематичен вид целите, насоките, показателите, стандартите и мерките по управлението на качеството в Нов български университет.

Ръководството на НБУ и университетската общност се ръководят от разбирането, че най-важните общи показатели за качеството на образованието са:

- 1) степента на лична удовлетвореност на студентите и общото самочувствие на възпитаниците на университета;
- 2) професионалните и личностните качества на преподавателите и административния състав;
- 3) обществената оценка и тяхната реализация на пазара на труда;
- 4) състоянието на материалната среда и психологическият климат в университетската общност;
- 5) съответствието на образованието в НБУ на държавните изисквания към висшето образование в България и на международните стандарти.

Времето на университетското образование е решаващо за личностното развитие и професионалното оформяне на студентите. Ето защо в НБУ се полагат постоянни грижи, по време на своето обучение в университета студентите да израстват като личности и да напредват в избраната от тях област на знанието, усвоявайки свързаните с нея професионални роли, подкрепени от система за широко общо и интердисциплинарно знание.

Воден от съзнанието, че дори и най-добрите учебни програми и най-сериозните проекти за развитие могат да не успеят, ако с тяхната реализация не се заемат хора с високо развити професионални и личностни качества, Нов български университет неотклонно се стреми да привлича преподаватели и членове на администрацията с такива качества и да създава възможности за тяхното развитие.

Академичната общност на Нов български университет има ясно разбиране, че университетът действа в динамична и съревнователна обществена среда. За оценката на тази среда съдим първо, като постоянно сравняваме своите постижения с постиженията на други български и чуждестранни университети и второ, като неотклонно следим професионалната реализация на нашите възпитаници.

Нито лична удовлетвореност, нито високи академични и професионални постижения на студентите могат да се постигнат без добре развита и грижливо поддържана материална среда с висок стандарт и без психологически климат на взаимно уважение, доброжелателност и колегиално сътрудничество в университета. И за едното, и за другото в НБУ се полагат постоянни усилия.

Образователната дейност на НБУ се осъществява при стриктно спазване на законодателството и административните разпоредби, отнасящи се за висшето образование в България. Вътрешните нормативни актове на университета са в пълно съответствие с тях. НБУ се стреми да развива своята академична програма и система за организация и управление в съответствие с международните тенденции за развитие на висшето образование. Това е гаранция за признанието на образованието в НБУ от българската държава и в чужбина.

І глава
СТАНДАРТИ, ПОКАЗАТЕЛИ И ПРОЦЕДУРИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕБНА
ПРОГРАМА И КУРС, ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ И АДМИНИСТРАТИВЕН
СЪСТАВ И УНИВЕРСИТЕТСКИ СТРУКТУРИ

Първи раздел
УЧЕБНИ ПРОГРАМИ И КУРСОВЕ

I. МОДЕЛИ ЗА ЗНАНИЯ, РАЗБИРАНЕ И УМЕНИЯ

1. Стандарти

Целта на учебната дейност в НБУ е студентите (а) да придобият знание за природната и обществената действителност; (б) да формират у себе си разбиране за тази действителност и (в) да овладеят умения да си служат с придобитите знания и да прилагат на практика постигнатото разбиране.

Знание

1. Репродуктивното знание включва:

- 1) Знание за факти;
- 2) Знание за реалии;
- 3) Знание за личности;
- 4) Знание за природни и обществени събития;
- 5) Знание за природни и обществени явления и процеси;
- 6) Знание за пространствени, времеви, причинни, числови, статистически, структурни, функционални и смислови отношения;
- 7) Знание за закономерности в природата и обществото;
- 8) Знание за познавателни и производителни методи;
- 9) Знание за технологични и социални (морални, правни, административни естетически) норми;
- 10) Знание за материални ценности.

2. Иновативното знание включва:

- 1) Характеризиране и класифициране на факти, реалии, явления, процеси, отношения и пр. с помощта на основни понятия от дадено направление на науката;
- 2) Съвързване на обхванати от понятия факти, реалии, явления, процеси, отношения и пр. от едно направление на науката с понятия от други направления на науката;
- 3) Съвързване на обхванати от понятия факти, реалии, явления, процеси, отношения и пр. от една област на науката с понятия от други области на науката – интердисциплинно знание;
- 4) Формиране на нови понятия при свързване на факти, реалии, явления, процеси, отношения и пр. от едно или няколко направления на науката;
- 5) Прилагане на познати методи при осмисляне и овладяване на непознати ситуации;
- 6) Анализ и оценка на проблемни ситуации и намиране на нови решения чрез подбор на адекватни методи;
- 7) Нетрадиционна интерпретация на резултати от наблюдения, експерименти и други изследователски инициативи;
- 8) Откриване на нетрадиционни подходи за решаване на проблеми, особено при недостиг на информация;
- 9) Преценка на рисковете.

Разбиране

3. В студентите трябва да се формира разбиране на:
  - 1) Природни явления, процеси, отношения и закономерности;
  - 2) Обществени явления, процеси, отношения и повтарящи се тенденции;
  - 3) Научни теории;
  - 4) Научни методологии и терминологии;
  - 5) Системи от символи в науката, изкуството, религията и пр.;
  - 6) Произведения на литературата и изкуството;
  - 7) Мотиви на човешкото поведение;
  - 8) Особенности на култури;
  - 9) Жанрови особености на произведения на науката и изкуството.
4. Разбирането не е нещо стриктно отделено от знанието. Напротив, то е негов интегрален елемент и същевременно е необходима предпоставка за адекватно практическо действие. Благодарение на разбирането знанието се интегрира в структурата на личността на студента, става част от нея и може да се придобива, обогатява и прилага самостоятелно. Без разбиране знанието си остава външно и поради това несигурно и нетрайно. Разбирането е също така условие за формирането на умения.

Умения

5. Умения за учене и самостоятелно изследване:
  - 1) Умение за подбор и класифициране на релевантни факти;
  - 2) Умение за проучване на факти;
  - 3) Умение за провеждане на експерименти и изследвания;
  - 4) Умение за прилагане на понятия, методи и теории за осмисляне и обяснение на факти;
  - 5) Умение за разпознаване на проблеми;
  - 6) Умение за формулиране и проверка на хипотези;
  - 7) Умение за правене на правилни заключения.
6. Умения за представяне на знанията:
  - 1) Умение за устно излагане на проблем, хипотеза, теза и за развиване на твърдение или тема на български и един или два чужди езика;
  - 2) Умение за писмено излагане на проблем, хипотеза, теза и за развиване на твърдение или тема на български и един или два чужди езика;
  - 3) Умение за водене на разговор по всекидневна или научна тема на български и един или два чужди езика;
  - 4) Умение за аргументация и водене на спор по всекидневна или научна тема на български и един или два чужди езика.
7. Умения за сътрудничество при създаване и реализиране на идеен проект.
  - 1) Умения за сътрудничество и работа в екип;
  - 2) Умения за изработване на индивидуален или колективен проект за решаване на изследователски или практически проблем; умение за участие в реализирането на колективен проект като ръководител или участник;
  - 3) Умения за изработване на собствен идеен проект според научени професионални стандарти в сферата на приложение.

2. Оценяване на знанията, уменията и разбирането

Количеството на успешно положения студентски труд, измерено в брой академични часове, се отчита в кредити от европейската система за кредитни точки, а качеството на студентския труд се отчита чрез различни предварително оповестени средства, методи и форми по обявени скали на оценяване.

A. Оценяване на знанията

1. Методи и средства за оценяване на различните форми на знания
  - 1) Оценка на репродуктивното знание чрез:
    - a) тест;
    - b) решаване на прости задачи и казуси;
    - c) писмено или устно възпроизвеждане на знания;
    - d) изготвяне на протоколи и реферати.
  - 2) Оценка на разбирането и иновативното знание чрез:
    - a) анализ на специализирана литература;
    - b) научно есе;
    - c) рецензия;
    - d) участие в дискусия;
    - e) изследователска разработка;
    - f) доклади;
    - g) решаване на сложни задачи и казуси;
    - h) създаване и реализиране на проекти;
    - i) създаване на модел;
    - j) осъществяване на самостоятелно изследване или идеен проект;
    - k) анализ на проблеми.
2. Скали на оценяване
  - 1) Субективно оценяване (оценяване от преподавателите) – осъществява се по шестобална скала.
  - 2) Обективно оценяване чрез тестове – обективният тест е съвкупност от тестови задачи, всяка от които носи 1 т. (когато е избран верният отговор към нея) или 0 т. (когато е избран някои от подвеждащите отговори или не е посочен никакъв отговор). Резултатите от тестовата проверка на знанията се представят чрез два вида скали: суров бал – брой на правилните отговори по всички тестови задачи; процентилна скала – постижението на студента се измерва с процента на тестираните, които имат по-нисък суров бал от неговия.
3. Форми на оценяване
  - 1) Текущо оценяване – оценяване по време на лекциите и семинарните занятия през семестъра. То включва поне две различни форми на оценяване и се провежда поне два пъти през семестъра.
  - 2) Финално оценяване – оценяване след семестъра. То включва поне две различни форми на оценяване и се провежда по време на изпитните сесии. Финалното оценяване може да се провежда от оценителски институции или отделни експерти, които не преподават на оценяваните студенти – под формата на външно оценяване при приравнителни изпити, държавни изпити, защити на бакалавърски и магистърски тези и др.
  - 3) Крайната оценка може да се формира:
    - a) само от текущо оценяване;
    - b) от текущо и финално оценяване;
    - c) само от финално оценяване от поне две различни форми на оценяване.
4. Форми за учене и самооценяване:
  - 1) Самостоятелна работа*
  - 2) Написване на есе, реферат *
  - 3) Коментар на текст*
  - 4) Решаване на казус*
  - 5) Практическа разработка*
  - 6) Самооценяване*

5. Стандарти за учебни средства за преподаване, учене, оценяване и самооценяване
  - 1) Учебник*
  - 2) Учебна тетрадка*
  - 3) Сборник*
  - 4) Христоматия*
  - 5) Антология*
  - 6) Албум*
  - 7) Учебни помагала от типа Reader и др.*
  - 8) Учебен филм*
  - 9) Аудиозапис на лекция*
  - 10) Презентация*
  - 11) Виртуална лекция*
  - 12) Интерактивен учебник*
  - 13) Тест за самооценка*
  - 14) Задача за самостоятелна работа*

Б. Оценяване на уменията*

1. Създаденият идеен проект се оценява според:
  - 1) Оригиналността на заложените идеи;
  - 2) Съответствието на заложените дейности на професионалните стандарти в дадена област.

В. Оценяване на разбирането

1. Оценяване на разбирането на природни и обществени явления, процеси, отношения и закономерности става чрез оценка на способностите на студентите да дават верни обяснения и да правят надеждни прогнози;
2. Оценяване на разбирането на научни теории, методологии, системи от символи и терминологични езици става чрез оценка на способностите на студентите да ги обясняват и да ги прилагат правилно;
3. Оценяване на разбирането на произведения на литературата и изкуството става чрез оценка на способностите на студентите да разпознават техните жанрови особености и да ги интерпретират обосновано;
4. Оценяване на разбирането на мотиви на човешкото поведение и на културни особености става чрез оценка на способността на студентите да ги обясняват и тълкуват и да действат адекватно във взаимодействие с други хора.

II. ФОРМИ НА СТРУКТУРИРАНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ЗНАНИЯТА И УМЕНИЯТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

1. Стандарти

1. Учебната програма е структурно и хронологично обвързана система от курсове за подготовка на специалисти с определена образователна степен и/или професионална квалификация в една научна област, ситуирана в дадено професионално направление.
2. Видове учебни програми:

- 1) Програми за придобиване на образователни степени – бакалавърски, магистърски и докторски – провеждат се по общи програмни схеми.
  - 2) Програми за професионална квалификация и следдипломна специализация – провеждат се по индивидуални програмни схеми.
  - 3) Стандартни и индивидуални програми – стандартните програми се провеждат по определени от една програма курсове, а индивидуалните съчетават самостоятелно избрани от студентите курсове от различни програми.
3. Наименования на учебните програми. В общия случай:
- 1) Името на бакалавърската програма отговаря на определено професионално направление или значима част от него;
  - 2) Името на магистърската програма отговаря на ограничена част от дадено професионално направление;
  - 3) Името на докторската програма отговаря на определено научна специалност или дял от нея;
  - 4) Името на програмата за професионална квалификация или следдипломна специализация отговаря на практическа тема от определена научна област.
4. Критерии за приемане на учебна програма
- 1) Критерии за приемане на учебна програма от Комисията по качеството:
    - a) наименование;
    - b) департамент/департаменти/изследователски център;
    - c) образователна степен;
    - d) форма на провеждане: редовна/дистанционна/задочна;
    - e) една рецензия (за нови програми);
    - f) мнение на представителите на професионалната общност (за нови програми);
    - g) адекватност на наименованието на програмата на образователната степен и квалификацията;
    - h) професионално направление на програмата;
    - i) професионална квалификация и професия;
    - j) научна специалност;
    - k) компетенции на завършващите;
    - l) съответствие с програмната схема (ако има разлика, има ли разрешение);
    - m) модули и/или специализации;
    - n) коректност на попълване на паспортите на курсовете (професионално направление на курсовете);
    - o) очевидни нарушения при усложняването и надграждането на знанията и уменията през семестрите;
    - p) наличие на синонимни курсове (включително „скрити“ синонимни курсове, т.е. курсове с различни названия, но сходно съдържание);
    - q) форми на оценяване и съответствието им с изискванията на Наредбата за учебния процес за текущо и финално оценяване;
    - r) обвързаност на курсовете от програмата с обявените компетенции и професии.
  - 2) Критерии за приемане на учебна програма от Факултетния съвет:
    - a) изпълнение на критериите на Комисията по качеството;
    - b) условия за прием (ТОП, специализиран изпит, интервю, мотивационно есе и др.);
    - c) условия за дипломиране (дипломна теза/държавен изпит);
    - d) осигурени практики и стажове;
    - e) осигуряване с преподаватели, съотношение на щатни към хонорувани;
    - f) осигуряване на материалната база на програмата;
    - g) осигуряване на консултациите на студентите с програмни консултанти.

5. Стандарти за учебни програми

1) Бакалавърска програма

а) Целите на бакалавърските програми са:

- да дадат на студентите разширени и задълбочени теоретични и фактологични знания в областта, включително свързани с най-новите постижения в нея;
- да създадат у студентите цялостна представа за характера на професионалното направление и научната специалност;
- да им дадат солидни теоретични знания и практически умения;
- да развият у студентите способност да интерпретират придобитите знания, като ги свързват с прилагането на факти и чрез критично възприемане, разбиране и изразяване на теории и принципи;
- да ги направят способни да упражняват съответните професии съобразно придобитото образование и професионална квалификация;
- придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“;
- да им дадат основа да продължат обучението си в следващата образователно-квалификационна степен.

б) Основни параметри на програмата.

- Стандартна бакалавърска програма:
  - има общ хорариум от не по-малко от 2200 и не повече от 3000 учебни часа, разпределени в четири учебни години (осем семестъра) и води до натрупването на минимум 240 кредита от курсове и 10 кредита от защита на бакалавърска теза;
  - е разделена на I част (първите две учебни години) и II част (трета и четвърта година), като обучението през първите две години обхваща общо образование и обучение по основни научни направления в двусеместриални курсове, а през третата и четвъртата година се организира в специализирани курсове към програмата и извънаудиторни учебни форми, които включват практики и стажове;
  - предлага интердисциплинарност чрез включване на курсове от различни департаменти на НБУ, интегрирани в програмата на базата сравнение с най-добрите университетски програми;
  - във всеки семестър предлага възможност за избор на курсове от страна на студентите.
- Индивидуална бакалавърска програма*:

с) Компетенции на завършилите програмата. Бакалавърските програми водят до придобиване на общи и специфични компетенции, при което:

- общите компетенции включват знания в област, различна от програмата, в която учи студентът, умения по чужд и български език, работа с компютър, спорт или изкуство;
- специфичните компетенции включват знания и умения в съответното професионално;
- завършилите бакалавърска програма:
  - познават факти и реалии от даденото професионално направление и от други професионални направления в научната област;
  - могат да установяват и да разбират взаимовръзките между тези факти и реалии;
  - умеят да използват правилно основни понятия в даденото направление;

- могат да излагат устно и писмено знанията си на български и поне на един чужд език;
  - имат развити умения за реализиране на изследователски и практически проекти;
  - умеят да работят в екип;
  - умеят да прилагат придобитите знания и умения на практика, в реална работна среда;
  - са способни да отговорят на изискванията на определени професии.
- d) Дипломиране. Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ завършва с държавен изпит или със защита на бакалавърска теза, които се провеждат пред изпитна комисия, в състава на която влизат не по-малко от трима хабилитирани преподаватели.

2) Бакалавърска програма за придобиване на ОКС “Професионален бакалавър”*

3) Магистърска програма

a) Целите на магистърските програми са:

- да дадат на студентите, придобили образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“, широк спектър от теоретични и практически знания, специализирани в съответната област, които надграждат достигнатото в предходния етап на обучение;
- да дадат на студентите допълнителна по-тясно профилирана или интердисциплинарна подготовка;
- да дадат на студентите възможност да усвоят методите на научноизследователската, научно или теоретично-приложната и/или художествено-творческата дейност в професионалното направление на програмата;
- да развие умения у студентите да развиват собствени идейни проекти според професионалните стандарти на избраната специалност;
- да направи студентите способни на критично осъзнаване на знанията в областта и връзките между различните изучавани области;
- придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“;
- да им дадат основа да продължат обучението си в следващата образователно-квалификационна степен.

b) Основни параметри на програмата. Стандартната магистърска програма:

- има общ хорариум от не по-малко от 900 учебни часа, разпределени в три семестъра, и води до натрупването на минимум 90 кредита от курсове и 15 кредита от защита на магистърска теза;
- при записване на академични бакалаври или магистри от друго професионално направление включва един подготвителен семестър, в който студентите си създават цялостна представа за характера на професионалното направление и научната специалност;
- при записване на професионални бакалаври от същото професионално направление включва един надграждащ семестър, чрез който студентите придобиват необходимата специализирана теоретична и практическа подготовка, съответстваща на ОКС „академичен бакалавър“;
- включва специализирани аудиторни курсове към програмата и извънаудиторни учебни форми, които включват самостоятелни работи, проекти, практики и стажове;
- предлага интердисциплинност чрез включване на курсове от различни департаменти на НБУ, интегрирани в програмата на базата на сравнение с най-добрите университетски програми;

- предлага възможност за избор на курсове от страна на студентите във всеки семестър.
- c) Компетенции. Завършилите магистърска програма:
- познават в подробности научната литература, авторите и постиженията от даденото професионално направление;
  - могат да установяват и да разбират комплексни взаимовръзки между специализирани термини, казуси, факти и реалии;
  - умеят да използват правилно специфични понятия, подходи и методи в професионалното направление;
  - могат да изработват и осъществяват изследователски проекти;
  - могат да изработват и осъществяват собствени идейни проекти според професионалните стандарти на съответната специалност;
  - могат да предлагат и обосновават решения на практически проблеми;
  - отговарят на високите изисквания на съответните професии.
- d) Дипломиране. Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ завършва с държавен изпит или със защита на магистърска теза, които се провеждат пред изпитна комисия, в състава на която влизат не по-малко от трима хабилитирани преподаватели.
- 4) Докторска програма
- a) Целите на докторските програми са:
- да дадат на студентите, придобили образователно-квалификационната степен „магистър“, специализирани и систематизирани знания за извършване на критичен анализ и за синтезиране на нови идеи;
  - да им осигурят възможност да усвоят в детайли и на най-високо равнище методите на научно-изследователската, научно-приложната и/или художествено-творческата дейност в професионалното направление на програмата;
  - да им осигурят възможност да формулират научен проблем, да осъществят самостоятелно научно изследване с цел неговото решаване и да направят приноси в науката;
  - да дадат на студентите знания и разбиране на най-високо равнище, не само в областта, но и в близки научни области;
  - да създадат у студентите способност за разширяване и изменение на съществуващите знания в областта, както и на нейните взаимодействия с гранични научни области.
- b) Основни параметри на програмата.
- Докторските програми се осъществяват по индивидуален план, включващ научна/творческа дейност, обучение, преподавателска/експертна дейност, изпити за докторски минимум и защита на докторска дисертация под ръководството на хабилитиран преподавател, и водят до придобиването на образователната и научна степен „доктор“;
  - Обучението за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ е със стандартен срок на обучение 3 години, и изисква не по-малко от 180 кредита: 90 кредита от научна/творческа дейност; 40 кредита от обучение – 10 кредита от курсове и 30 кредита от докторски минимума; 20 кредита от преподавателска и/или експертна дейност; 30 кредита от защита на докторска дисертация.
- c) Компетенции. Завършилите докторска програма:
- познават в детайли факти и реалии от научната специалност на докторантурата;

- могат да провеждат самостоятелно научни изследвания;
  - са в състояние да оформят нови понятия и установяват нови понятийни връзки;
  - могат да анализират теоретични и практически проблеми като предлагат и обосновават решения;
  - могат да изработват изследователски проекти и да ги реализират.
- d) Дипломиране. Дипломирането в докторските програми става след успешна защита на докторска дисертация пред научно жури.

5) Програма за професионална квалификация и следдипломна специализация*

2. Показатели за оценяване на учебна програма

1. Показатели за входа:

- 1) Материална осигуреност:
  - a) брой студенти на едно място – компютърно или друго специализирано;
  - b) брой учебни материали – печатни и електронни, издадени от НБУ;
  - c) брой студенти на едно място в библиотеката;
  - d) брой на книгите и списанията в библиотеката и % на литературата, публикувана през последните 5 години, % на литературата на чужди езици, % електронни материали на разположение в библиотеката;
  - e) брой лаборатории, ателиета и др. обособени места за практическа работа.
- 2) Профил на преподавателския състав:
  - a) процентно съотношение на щатните преподаватели спрямо хоноруваните;
  - b) процентно съотношение на хабилитираните към нехабилитираните преподаватели;
  - c) процентно съотношение на академичните преподаватели към тези от практиката.
- 3) Прием:
  - a) данни за избираемост на програмата;
  - b) брой кандидати за едно място.

2. Показатели за процеса

- 1) Състояние и развитие на учебните средства – интерактивно преподаване, ползване на чужди езици;
- 2) Състояние и развитие на формите на оценяване;
- 3) Брой обучаеми студенти и курсисти;
- 4) Редовност на учебния процес;
- 5) Квалификация на преподавателите;
- 6) Мобилност на студентите и преподавателите към програмата;
- 7) Стимули за студентите (стипендии, студентски труд);
- 8) Участие на преподаватели и студенти в изследователска работа (публикации, участие в конференции и проекти);
- 9) Удовлетвореност на студентите;
- 10) Удовлетвореност на преподавателите;
- 11) Финансова ефективност на програмата;
- 12) Външни изяви на програмата;
- 13) Връзки с други програми;
- 14) Връзки с практиката.

3. Показатели за изхода

- 1) Брой дипломирани студенти в програмата;

- 2) Данни за реализацията на завършилите;
- 3) Удовлетвореност на завършващите;
- 4) Удовлетвореност на работодателите;
- 5) Външен образ на програмата.

Учебен курс

1. Стандарти

1. Учебните курсове са основните градивни елементи на учебните програми, като в тях в систематизиран вид се излага учебното съдържание.
2. Видове учебни курсове.
  - 1) Аудиторни курсове
    - a) общообразователни курсове по български език;
    - b) общообразователни курсове по компютърни умения;
    - c) общообразователни курсове по чужд език;
    - d) общообразователни курсове по спорт;
    - e) двусеместриални курсове по основни научни направления;
    - f) общообразователни курсове за знания;
    - g) практически курсове от първата част на бакалавърските програми;
    - h) аудиторни курсове от втората част на бакалавърските програми;
    - i) аудиторни курсове от магистърските програми;
    - j) аудиторни курсове от докторски програми.
  - 2) Извънаудиторни учебни форми
    - a) практика;
    - b) стаж;
    - c) проект;
    - d) самостоятелна работа и семинар;
    - e) семестриален проект.
3. Представяне на нови аудиторни курсове. В документацията на курса се посочват:
  - 1) наименование и сигнатура;
  - 2) вид и продължителност (брой часове);
  - 3) кредити, които се присъждат при успешно завършване;
  - 4) професионално направление;
  - 5) цели и компетенции;
  - 6) изисквания за предварителна подготовка на студентите;
  - 7) форми на преподаване (лекции, семинари, дискусии, презентации и пр.);
  - 8) форми на оценяване, относителна тежест на отделните компоненти;
  - 9) общо описание;
  - 10) разпределение на темите по часове;
  - 11) библиография на основната литература;
  - 12) преподаватели и професионална биография на преподавателите.
4. Представяне на нови извънаудиторни учебни форми. В документацията на извънаудиторните учебни форми се посочват:
  - 1) наименование и сигнатура;
  - 2) вид и продължителност (брой часове);
  - 3) място на провеждане;
  - 4) кредити, които се присъждат при успешно завършване;

- 5) професионално направление;
- 6) цели и компетенции;
- 7) изисквания за предварителна подготовка на студентите;
- 8) общо описание на предвидените дейности;
- 9) форми на оценяване;
- 10) преподаватели и професионална биография на преподавателите.

5. Стандарт за учебни курсове

- 1) Стандарт за двусеместриални курсове по основни научни направления
  - a) Целта на двусеместриалните курсове по основни научни направления е обогатяване на общата научна култура и задълбочаване на общото образование на студентите в научното направление на основната им програма или близко научно направление;
  - b) Продължителността на курсовете е 60 учебни часа, разположени в два семестъра. Практическите занятия обхващат не по-малко от 20 аудиторни часа;
  - c) Курсовете се предлагат през първата и втората година на бакалавърските програми;
  - d) Основните компоненти на курса са лекции, практически занятия, самостоятелна работа и оценяване;
  - e) Списъците на двусеместриалните курсове по основни научни направления към отделните бакалавърски програми се определят от авторите на програмите в департаментите и се утвърждават от Комисията по качеството и ФС на ФБО;
  - f) Чрез курсовете от този тип студентите трябва да бъдат въведени по достъпен начин в съответното научно направление. Базовата специализирана терминология трябва да бъде представена с обяснения;
  - g) В лекционните занятия студентите се запознават с нови за тях факти, реалии, проблеми, взаимовръзки, методи на изследване, теории, връзки с други области на науката и научни теории, автори, заглавия;
  - h) Практическите занятия са насочени към усъвършенстване на уменията на студентите за устно и писмено изразяване. В тях се изграждат умения за четене и писане на научен текст (анотация, резюме, реферат, научно есе и др., умения за цитиране и за изготвяне на научна библиография);
  - i) Оценката на знанията и уменията на студентите е многокомпонентна и отчита самостоятелната работа на студентите, участието им в практическите занятия, резултатите от текущия контрол и резултатите от финалния изпит. Оценката може да бъде оформена както само въз основа на текущия контрол, така и само въз основа на финалния изпит;
  - j) Лекциите се водят от хабилитирани преподаватели на ОТД, практическите занятия могат да се водят и от асистенти, които е задължително да имат докторска степен.
- 2) Стандарт за общообразователни курсове за знания
  - a) Целта на общообразователните курсове за знания е обогатяване на общото образование и общата научна култура на студентите в професионално направление, което по правило е различно от направлението на записаната от тях бакалавърска програма;
  - b) Продължителността на курсовете е 30 учебни часа, разположени в един семестър;
  - c) Курсовете се предлагат през първата година на бакалавърските програми като всеки студент е длъжен да избере по един такъв курс на семестър;

- d) Основните компоненти на курса са лекции, практически занятия, самостоятелна работа и оценяване. Практическите занятия обхващат не по-малко от 20% от общия хорариум на курса;
  - e) Курсовете от този тип се предлагат от департаментите и се утвърждават от Комисията по качеството и ФС на ФБО;
  - f) В лекционните занятия студентите се запознават с нови за тях факти, реалии, проблеми, взаимовръзки, методи на изследване, теории, връзки с други области на науката и научни теории, автори, заглавия;
  - g) По време на лекционните занятия студентите трябва да бъдат въведени по достъпен начин в основната проблематика и базовата терминология на съответната област на знанието;
  - h) Практическите занятия имат за цел студентите да се научат да прилагат на практика усвоените основни понятия, теоретични положения и методи на изследване, както и да се усъвършенстват техните умения за устно и писмено изразяване;
  - i) Оценката на знанията и уменията на студентите е многокомпонентна и отчита самостоятелната работа на студентите, участието им в практическите занятия, резултатите от текущия контрол и резултатите от финалния изпит; Оценката може да бъде оформена както само въз основа на текущия контрол, така и само въз основа на финалния изпит;
  - j) Учебните занятия могат да се водят както от преподаватели на ОТД в НБУ, така и от хонорувани преподаватели.
- 3) Стандарт за практически курсове от I част на БП
- a) Целта на практическите курсове от бакалавърските програми I част е да запознаят студентите с обхвата, спецификата и основните проблеми на научното направление на програмата, да въвеждат основни понятия за това направление и да демонстрират някои от главните методи, без излагане на цялостни теории;
  - b) Продължителността на практически курс от бакалавърска програма I част е 30 учебни часа;
  - c) Курсовете се предлагат през първата и втората година на бакалавърските програми;
  - d) Основните компоненти на курса са лекции, практически занятия, самостоятелна работа и оценяване;
  - e) Целите на курсовете се постигат чрез разглеждане и обсъждане на научни и художествени произведения, решаване на казуси, анализ на проблемни ситуации и познавателни дилеми, извършване на реални и мисловни експерименти, решаване на практически задачи, извършване на наблюдения, проучвания на терен, лабораторни изследвания, упражнения и др.;
  - f) Студентите трябва да бъдат въведени по достъпен начин в основната проблематика и базовата терминология на съответната област на знанието.
  - g) Оценката на знанията и уменията на студентите е многокомпонентна и отчита самостоятелната работа на студентите, участието им в практическите занятия, резултатите от текущия контрол и резултатите от финалния изпит. Оценката може да бъде оформена както само въз основа на текущия контрол, така и само въз основа на финалния изпит;
  - h) Учебните занятия могат да се водят както от преподаватели на ОТД в НБУ, така и от хонорувани преподаватели;
- 4) Стандарт за аудиторни курсове от бакалавърски програми II част
- a) Целта на аудиторните курсове от бакалавърските програми II част е да представят в систематизиран вид научни специалности, поддисциплини,

- отделни дялове или отделни части от научни специалности в професионалното направление на програмата;
- b) Продължителността на стандартен аудиторен курс от бакалавърска програма II част е 30 учебни часа, разпределени в един семестър. В отделни случаи е допустимо продължителността да е 60 учебни часа, разпределени в два семестъра;
  - c) Основните компоненти на курса са лекции, практически занятия, самостоятелна работа и оценяване. Практическите занятия обхващат не по-малко от 20% от общия хорариум на курса;
  - d) В лекционните занятия студентите трябва да се запознаят с факти, реалии, наблюдаеми явления, събития, процеси, структури, причинни, логически, функционални, числови и времеви зависимости из областта на научното направление на програмата;
  - e) Студентите трябва да овладеят и да се научат да си служат със специализирани научни парадигми, понятия, теории, подходи и методи на изследване;
  - f) Чрез практическите занятия трябва да се развият и усъвършенстват уменията на студентите да прилагат самостоятелно и във взаимодействие с другите усвоените понятия, теории, подходи и методи на изследване;
  - g) В практическите занятия трябва да се усъвършенстват уменията на студентите за устно и писмено изразяване;
  - h) Оценката на знанията и уменията на студентите е многокомпонентна и отчита самостоятелната работа на студентите, участието им в практическите занятия, резултатите от текущия контрол и резултатите от финалния изпит. Оценката може да бъде оформена както само въз основа на текущия контрол, така и само въз основа на финалния изпит;
  - i) Учебните занятия могат да се водят както от преподаватели на ОТД в НБУ, така и от хонорувани преподаватели.
- 5) Стандарт за аудиторни курсове от магистърски програми
- a) Целта на аудиторните курсове от магистърските програми е да представят в систематизиран вид специален дял, проблемно поле или отделно взет проблем от професионалното направление на магистърската програма;
  - b) Продължителността на стандартен аудиторен курс от магистърска програма е 30 учебни часа, разпределени в един семестър. В отделни случаи е допустимо продължителността да е 60 учебни часа, разпределени в два семестъра;
  - c) Основните компоненти на курса са лекции, практически занятия, самостоятелна работа и оценяване. Практическите занятия обхващат не по-малко от 20% от общия хорариум на курса;
  - d) В лекционните занятия на тези курсове трябва да се разширят и задълбочат придобитите в бакалавърската степен знания за факти, реалии, явления, събития, процеси, структури, зависимости, методи, експерименти, автори и заглавия;
  - e) В тях трябва да се постигне и надграждане на знания за нерешени теоретични и практически проблеми, научни хипотези, нови методи на изследване, прогнози, контексти (научни парадигми, архитектурни, литературни и художествени стилове и пр.), интерпретации и др. и обогатяване и диференциране на специализираната терминология;
  - f) Чрез практическите занятия трябва да се развият и усъвършенстват уменията на студентите да прилагат на практика, самостоятелно и във взаимодействие с други усвоените знания, понятия, теории, подходи и методи на изследване;

- g) Чрез практическите занятия трябва да се развие способност за осъществяване на собствени идейни проекти според професионалните стандарти на избраната специалност;
  - h) В практическите занятия трябва да се научат да решават самостоятелно проблеми от теоретично и практическо естество в рамките на професионалното направление на магистърската програма;
  - i) Оценката на знанията и уменията на студентите е многокомпонентна и отчита самостоятелната работа на студентите, участието им в практическите занятия, резултатите от текущия контрол и резултатите от финалния изпит. Оценката може да бъде оформена както само въз основа на текущия контрол, така и само въз основа на финалния изпит;
  - j) Учебните занятия могат да се водят както от преподаватели на ОТД в НБУ, така и от хонорувани преподаватели, които имат най-малко образователна и научна степен „доктор“.
- б) Стандарт за практика
- a) Целта на практиката е да развие и усъвършенства уменията на студентите да прилагат в реални или близки до реалните ситуации на професионална дейност теоретичните и практическите знания, усвоени чрез аудиторните курсове и другите извънаудиторни форми на обучение;
  - b) Практиките са част от обучението в бакалавърските програми. Те се провеждат през петия и шестия семестър на следването, имат продължителност от две до четири седмици, обхващат общо 180 часа и носят 18 кредита;
  - c) Практика представлява извършване на определен набор от дейности по изпълнението на професионални задачи под ръководството на преподавател;
  - d) Практиката може да бъде теренно проучване, лабораторна работа, емпирично изследване, експеримент, хоспитиране и др. и се провежда в специализираните зали и Учебно-практическите и изследователски звена на НБУ, в администрацията на НБУ или във външна институция;
  - e) Практиката завършва с представен от студента продукт (отчет за извършени дейности, доклад за проведено емпирично изследване или наблюдение, представяне на резултати от проведени експерименти, презентация, анализ на събрана информация и пр.), на базата на който се формира оценката;
  - f) Практиките могат да се водят само от преподаватели на ОТД в НБУ.
- 7) Стандарт за стаж
- a) Целта на стажа е да развие и усъвършенства уменията на студентите да прилагат в реални или близки до реалните ситуации на професионална дейност теоретичните и практическите знания, усвоени чрез аудиторните курсове и другите извънаудиторни форми на обучение, както и да се приспособяват към реална трудова среда;
  - b) Стажът е част от обучението в бакалавърските и магистърските програми. При бакалавърското обучение стажове се провеждат през седмия и осмия семестър на следването, имат продължителност от четири до шест седмици, обхващат общо 300 часа и носят 30 кредита. При магистърското обучение стажове се провеждат през третия семестър на следването, имат продължителност от четири до шест седмици, обхващат общо 150 часа и носят 15 кредита;
  - c) Стажът представлява самостоятелно изпълнение на професионални задачи в реални условия на упражняване на дадена професия. Провежда се във външна институция или в Учебно-практическите и изследователски звена, или в администрацията на НБУ;

- d) Стажът завършва с подробен отчет за извършената работа, който се представя пред комисия и на базата на който се формира оценката;
  - e) Стажове могат да се водят само от преподаватели на ОТД в НБУ.
- 8) Стандарт за проект
- a) Целта на проекта е да развие у студентите умения за формулирането и решаването на даден проблем или реализацията на оригинален идеен проект;
  - b) Проектът се предлага като форма в бакалавърското и магистърското обучение – за бакалавърското през пети и шести семестър на следването, а за магистърското – през първи и втори. Проектите обхващат 30 часа и носят 3 кредита;
  - c) Проектът представлява самостоятелна или екипна работа на студенти по решаването на изследователски или приложен проблем под наблюдението на преподавател;
  - d) Проектът завършва с писмена научна или практическа разработка или художествена творба, на базата на които се оформя оценката;
  - e) Проекти могат да се водят само от преподаватели на ОТД в НБУ.
- 9) Стандарт за самостоятелна работа и семинар
- a) Целта на самостоятелната работа е да развие у студентите умения за самостоятелно изпълнение на познавателна, практическа или творческа задача;
  - b) Самостоятелната работа се предлага като форма в бакалавърското и магистърското обучение – за бакалавърското през пети и шести семестър на следването, а за магистърското – през първи и втори. Самостоятелните работи обхващат 30 часа и носят 3 кредита;
  - c) Самостоятелната работа представлява решаване на поставена индивидуална задача, което се представя под формата на писмена разработка. Семинарът представлява обсъждане на подготвени от студентите разработки;
  - d) Самостоятелната работа завършва с писмена разработка (реферат, казус, презентация, работен проект и пр.), на базата на която се оформя оценката;
  - e) Самостоятелни работи и семинари могат да се водят само от преподаватели на ОТД в НБУ.
- 10) Стандарт за общообразователен курс по български език*
- 11) Стандарт за общообразователен курс по компютри*
- 12) Стандарт за общообразователен курс по изкуства*
- 13) Стандарт за общообразователен курс по спорт*
- 14) Стандарт за общообразователен курс по чужд език*
- 15) Стандарт за курс в програми за професионална квалификация и следдипломна специализация*

2. Показатели за оценяване на курс

1. Показатели за входа:

- 1) Материална осигуреност:
  - a) брой аудитории, оборудвани със специални средства за курса;
  - b) брой студенти на едно място – компютърно или друго специализирано;
  - c) брой учебни материали – печатни и електронни, издадени от НБУ;
  - d) брой студенти на едно място в библиотеката;
  - e) брой на книгите и списанията в библиотеката и % на литературата, публикувана през последните 5 години, % на литературата на чужди езици, % електронни материали на разположение в библиотеката;
  - f) брой лаборатории и др. обособени места за практическа работа.
- 2) Профил на преподавателския състав:

- a) брой и процентно съотношение на щатните преподаватели спрямо хоноруваните;
  - b) процентно съотношение на хабилитираните към нехабилитираните преподаватели;
  - c) процентно съотношение на академичните преподаватели към тези от практиката.
- 3) Прием:
- a) данни за избираемост на курса;
  - b) брой кандидати за едно място;
  - c) съответствие със Стандарта за структура на учебен курс в НБУ.
2. Показатели за процеса:
- 1) Състояние и развитие на учебните форми;
  - 2) Състояние и развитие на учебните средства – интерактивно преподаване, ползване на чужди езици;
  - 3) Състояние и развитие на формите на оценяване;
  - 4) Брой обучаеми студенти и курсисти;
  - 5) Редовност на учебния процес;
  - 6) Квалификация на преподавателите;
  - 7) Мобилност на студентите и преподавателите към курса;
  - 8) Стимули за студентите (стипендии, студентски труд);
  - 9) Участие на преподаватели и студенти в изследователска работа (публикации, участие в конференции и проекти);
  - 10) Удовлетвореност на студентите;
  - 11) Удовлетвореност на преподавателите;
  - 12) Финансова ефективност на курса;
  - 13) Външни изяви на курса;
  - 14) Връзки с други курсове;
  - 15) Връзки с практиката.
3. Показатели за изхода:
- 1) Брой завършили студенти;
  - 2) Данни за реализация на завършващите/завършилите;
  - 3) Удовлетвореност на завършващите;
  - 4) Удовлетвореност на работодателите;
  - 5) Външен образ на курса.
4. Критерии за оценка качеството на курсове
- 1) Критерии за оценка на качеството на общообразователните курсове за знание¹ от I част на бакалавърските програми:
    - a) удовлетвореност на студентите от усвоеното в курса – установява се чрез допитване до студентите относно общата им удовлетвореност от усвоеното в курса;
    - b) подобрен успех през втората част на бакалавърската програма – установява се чрез анализ на данни за успеха от третата и четвъртата година на студентите, преминали курса, и такива, които не са го преминали (напр. се преместват от друго висше училище);
    - c) познаване на конкретни факти, реалии, взаимовръзки, теории, принципи, закони и др. – установява се чрез допитване до преподавателите, чиито курсове доразвиват знанията и уменията на студентите в съответната област

---

¹ В тази група се включват двусеместриалните курсове по основни научни направления и общообразователните курсове за знание.

- дали студентите владеят заложените в паспорта на курса факти, реалии и т.н.;
- d) владеене на основната специализирана терминология – установява се чрез допитване до преподавателите, чиито курсове доразвиват знанията и уменията на студентите в съответната област дали студентите владеят специфичната терминология;
  - e) демонстриране на умения за писмено и устно представяне на текст в изучаваните жанрове – установява се чрез допитване до преподавателите, чиито курсове доразвиват знанията и уменията на студентите в съответната област дали студентите показват висока степен на писмено и устно изразяване в съответните жанрови форми.
- 2) Критерии за оценка качеството на общообразователните курсове за умения от I част на бакалавърските програми:
- a) удовлетвореност на студентите от усвоеното в курса – установява се чрез допитване до студентите относно общата им удовлетвореност от усвоеното в курса;
  - b) полза от курса за цялостното следване и завършване на студентите – установява се чрез допитване до студентите доколко усвоените в курса умения са полезни за следването им в университета;
  - c) постигане на необходимото ниво на умения в съответните групи – установява се чрез сравнителен анализ на броя студенти във всяка група на курса, приключили успешно курса, спрямо неуспелите или отказали се студенти;
  - d) интерес на студентите към преподавателя – установява се чрез сравнителен анализ на броя студенти, записали се в групите на всеки един преподавател в курса.
- 3) Критерии за оценка качеството на практическите курсове от I част на бакалавърските програми:
- a) удовлетвореност на студентите от усвоеното в курса – установява се чрез допитване до студентите относно общата им удовлетвореност от усвоеното в курса;
  - b) подобрен успех през втората част на бакалавърската програма – установява се чрез анализ на данни за успеха от третата и четвъртата година на студентите, преминали курса, и такива, които не са го преминали (напр. се преместват от друго висше училище);
  - c) владеене на основната специализирана терминология – установява се чрез допитване до преподавателите дали студентите владеят специфичната терминология;
  - d) демонстриране на умения за решаване на практически задачи – установява се чрез допитване до преподавателите дали студентите имат развити практически умения по тази дисциплина;
  - e) спазване на обявените форми и методи на преподаване и оценяване в курса – установява се чрез допитване до студентите дали са обучавани да решават казуси, да анализират проблемни ситуации, да извършват експерименти, наблюдения, теренни проучвания и др.
- 4) Критерии за оценка качеството на курсовете от II част на бакалавърските програми:
- a) удовлетвореност на студентите от усвоеното в курса – установява се чрез допитване до студентите относно общата им удовлетвореност от усвоеното в курса;

- b) повишена компетентност на студентите след въвеждането на курса – установява се чрез сравнителен анализ на резултатите от държавните изпити и дипломните защиты;
  - c) познаване на конкретни факти, реалии, взаимовръзки, теории, принципи, закони и др. – установява се чрез анализ на резултатите от текущото и финалното оценяване в курса;
  - d) владеене на нужната специализирана терминология – установява се чрез анализ на резултатите от текущото и финалното оценяване в курса;
  - e) интерес на студентите към курса – установява се чрез сравнителен анализ на броя записали този курс студенти спрямо броя записали другите курсове, които се предлагат през същия семестър.
- 5) Критерии за оценка качеството на курсовете от магистърските програми
- a) удовлетвореност на студентите от усвоеното в курса – установява се чрез допитване до студентите относно общата им удовлетвореност от усвоеното в курса;
  - b) повишена компетентност на студентите след въвеждането на курса – установява се чрез сравнителен анализ на резултатите от държавните изпити и дипломните защиты;
  - c) надграждане и специализиране на знанията и уменията спрямо бакалавърската степен – установява се чрез сравнителен анализ на заложените в курса теми, компетенции и литература, съотнесени към описаното в паспортите на аналогичните бакалавърски курсове;
  - d) обогатяване и диференциране на специализираната терминология – установява се чрез анализ на резултатите от текущото и финалното оценяване в курса;
  - e) прилагане на модерни и разнообразни форми на преподаване и оценяване в курса – установява се чрез допитване до студентите относно формите на преподаване и оценяване в курса;
  - f) интерес на студентите към курса – установява се чрез сравнителен анализ на броя записали този курс студенти спрямо броя записали другите курсове, които се предлагат през същия семестър.
- 6) Критерии за оценка на качеството на курсове от магистърски програми*
- 7) Критерии за оценка на качеството на общообразователните курсове по български език*
- 8) Критерии за оценка на качеството на общообразователните курсове по компютри*
- 9) Критерии за оценка на качеството на общообразователните курсове по изкуства*
- 10) Критерии за оценка на качеството на общообразователните курсове по спорт*
- 11) Критерии за оценка на качеството на общообразователните курсове по чужд език*
- 12) Критерии за оценка на качеството на курсове в програми за професионална квалификация и следдипломна специализация.*

Втори раздел ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

1. Стандарти за заетостта на преподавателите

1.1. Стандарт за учебната работа на преподавателите в НБУ

1. Учебната работа на преподавателите в НБУ включва:

- 1) Аудиторни занятия (аудиторни лекционни курсове);
  - 2) Извънаудиторни занимания (ръководство на стаж, практика, проект, семинар в извънучебно време, самостоятелна работа, клинична супервизия, клинична работа);
  - 3) Текущ контрол и изпити;
  - 4) Публикуване на учебни материали в книжен вид и в електронния обучителен модул Moodle НБУ;
  - 5) Приемно време;
  - 6) Работа със студенти и докторанти – присъствени или онлайн консултации и съвместна работа в изследователски и творчески проекти, тюторство;
  - 7) Научно ръководство на студенти и докторанти (за хабилитираните лица).
2. Учебната работа се оценява при ежегодното отчитане на заетостта на преподавателите и при процедура на дългосрочно атестиране за обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност съгласно Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ, въз основа на:
- 1) Изпълнението на количествените изисквания за учебна дейност, залегнали в Наредбата за заетостта на преподавателите в НБУ;
  - 2) Степента на удовлетвореност на студентите, изразена в редовните анкетни проучвания за удовлетвореност от курс и преподавател;
  - 3) Постигнатите учебни резултати на студентите на базата на мониторинг върху оценяването на техните знания и умения.
3. Учебната работа се оценява като „добра“ когато преподавателят изпълнява нормата за учебна заетост, получава оценка на студентите над 4.00 за удовлетвореност от курс и преподавател. Тази оценка позволява обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност.
4. Оценка по-ниска от „добра“ се дава когато преподавателят не изпълнява нормата за учебна заетост и/или получава оценка на студентите по-ниска от 4.00 за удовлетвореност от курс и преподавател. Такава оценка не позволява обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност.

1.2. Стандарт за научноизследователската/творческата работа на преподавателите в НБУ

1. Научноизследователската/творческа работа на преподавателите в НБУ включва:
  - 1) Създаване на печатни и/или електронни научни публикации – монография (или част от монография) на български или чужд език, студия и/или статия на български или чужд език, публикувана в научно списание или сборник, съставителство и/или редакция на научен сборник, превод на научна публикация;
  - 2) Участие в научни изяви от името на НБУ – конгреси, конференции, семинари, колоквиуми, кръгли маси, дискусии и др. в България и в чужбина;
  - 3) Участие в творчески изяви от името на НБУ – концерти, спектакли, театрални постановки, изложби, филми и др. в България и в чужбина;
  - 4) Участие в изследователски проекти от името на НБУ и публикуване на резултатите от тях.
2. Научноизследователската/творческа работа се оценява при ежегодното отчитане на заетостта на преподавателите и при процедура на дългосрочно атестиране за

обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност съгласно Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ, въз основа на:

- 1) Изпълнението на количествените изисквания за изследователска/творческа дейност, залегнали в Наредбата за заетостта на преподавателите в НБУ;
  - 2) Публикационната дейност;
  - 3) Участие в изследователски проекти;
  - 4) Участие в научни изяви;
  - 5) Участие в творчески изяви.
3. Научноизследователската/творческа работа се оценява като „добра“, когато преподавателят изпълнява изискванията за изследователска/творческа дейност (включващи публикационна дейност, участие в изследователски проекти, участие в научни/творчески прояви), залегнали в Наредбата за заетостта на преподавателите в НБУ. Тази оценка позволява обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност.
4. Оценка по-ниска от „добра“ се дава, когато преподавателят не изпълнява изискванията за изследователска/творческа дейност, залегнали в Наредбата за заетостта на преподавателите в НБУ. Такава оценка не позволява обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност.

1.3. Стандарт за административната и обществената работа на преподавателите в НБУ

1. Административната и обществената работа на преподавателите в НБУ включва:
  - 1) Участие в академичната администрация;
  - 2) Участие в общоуниверситетски конференции;
  - 3) Участие в департаментни и факултетни съвети;
  - 4) Участие във вътрешноуниверситетски комисии;
  - 5) Преподаване в Центъра за оценяване и обучителни ресурси;
  - 6) Международна дейност.
2. Организационната и обществената дейност на преподавателите се оценява при ежегодното отчитане на заетостта на преподавателите и при процедура на дългосрочно атестиране за обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност съгласно Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ въз основа на:
  - 1) Трудовите договори и длъжностните характеристики на преподавателите;
  - 2) Удостоверими резултати от изброените по-горе дейности;
3. Организационната и обществената дейност на преподавателите се оценява като „добра“, когато преподавателят изпълнява изискванията, залегнали в Наредбата за развитието на академичния състав.
4. Организационната и обществената дейност на преподавателите се оценява с оценка по-ниска от „добра“ когато преподавателят изпълнява изискванията, залегнали в Наредбата за развитието на академичния състав.

2. Оценяване и атестиране на преподавателите

2.1. Годишно оценяване и атестиране

Показатели за оценяване – изпълнение на годишната заетост по видове работа:

- 1) Учебната работа включва:

- a) аудиторни занятия (аудиторни лекционни курсове – лекции, практически занимания и тренингови курсове);
  - b) извънаудиторни занимания (ръководство на стаж, практика, проект, самостоятелна работа, семинар в извънучебно време);
  - c) текущ контрол и изпити;
  - d) публикации на учебни материали в книжен вид (издадени от НБУ) и в електронния обучителен модул Moodle НБУ – 75 стандартни машинописни страници или приравнени към тях електронни материали;
  - e) работа със студенти и докторанти – присъствени или онлайн консултации и научно ръководство на студенти и докторанти (за хабилитираните лица);
  - f) работа в изследователски и творчески проекти.
- 2) Изследователската (творческа) работа включва:
- a) печатни (издадени от НБУ) научни публикации – от 20 до 80 стандартни машинописни страници в зависимост от категорията, към която се числи преподавателят;
  - b) електронни научни публикации (в Научния електронен архив на НБУ);
  - c) творчески изяви от името на НБУ – от 2 до 4 в зависимост от категорията, към която се числи преподавателя;
  - d) проекти на НБУ.
- 3) Организационна и обществена работа – участие в развитието на университета чрез:
- a) участие в управлението на НБУ;
  - b) дейности по създаването на учебни програми;
  - c) популяризиране на НБУ;
  - d) привличане на обучаеми;
  - e) привличане на средства от външни източници;
  - f) международна дейност;
  - g) разработване и участие в институционални проекти.

2.2. Дългосрочно атестиране

1. Дългосрочното атестиране се осъществява се инициатива на НБУ или по инициатива на преподавателя за откриване на процедура на кандидатстване за заемане на по-висока академична длъжност
2. Показатели за дългосрочна атестация
  - 1) Изпълнение на задължителната учебна заетост и допълнителната заетост;
  - 2) Публикация на монографичен труд (при кандидатстване за академичните длъжности „доцент” и „професор”);
  - 3) Публикации в реферирани издания;
  - 4) Електронни публикации в т.ч. в Научния електронен архив на НБУ
  - 5) Електронни учебни материали;
  - 6) Редовна електронна комуникация със студентите;
  - 7) Редовно текущо оценяване;
  - 8) Удовлетвореност на студентите;
  - 9) Самостоятелни творчески изяви от името на НБУ;
  - 10) Разработване, ръководство или участие в проекти;
  - 11) Привлечено външно финансиране;
  - 12) Работа с чуждестранни студенти;
  - 13) Организиране на научни и творчески изяви;
  - 14) Организиране и участие в семинари на департамента;
  - 15) Съставителство и редакция на сборници, издадени от НБУ.

Трети раздел
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪСТАВ

**I. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И АТЕСТИРАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА
АДМИНИСТРАЦИЯ, МЕНИДЖЪРСКИЯ И АДМИНИСТРАТИВНИЯ
СЪСТАВ**

1. Показатели за оценяване и атестиране на академичната администрация:
  - 1) Оценяване – основава се на длъжностните характеристики;
  - 2) Атестиране – основава се на допълнителни дейности, извън длъжностната характеристика*.

2. Показатели за оценяване и атестиране на административния състав:
  - 1) Изпълнение на основните задължения по длъжностна характеристика:
    - a) проявява инициативност и иновативност, които водят до положителни резултати в работата. Взима самостоятелни решения в рамките на правомощията си и поема отговорност – оценка „отличен (6)“;
    - b) работи в по-голям обем от определеното в длъжностната характеристика. Може да се разчита на работата му – оценка „мн. добър (5)“;
    - c) работи коректно според задълженията си по длъжностна характеристика – оценка „добър (4)“;
    - d) затруднява се в работата, налага се постоянен контрол – оценка „среден (3)“
    - e) не изпълнява задълженията си по длъжностна характеристика коректно – оценка „слаб (2)“.
  - 2) Изпълнение на допълнителни дейности, извън длъжностната характеристика:
    - a) има принос за реализирането на финалния резултат в допълнителни общоуниверситетски дейности – оценка „отличен (6)“;
    - b) има принос за реализирането на финалния резултат в допълнителни дейности на университетската структура, в която работи – оценка „мн. добър (5)“;
    - c) изпълнява допълнителни дейности, възложени от прекия му ръководител – оценка „добър (4)“;
    - d) има малко по обем и незадоволително като ефективност участие в допълнителни дейности – оценка „среден (3)“;
    - e) отказва да участва в допълнителни дейности / проекти – оценка „слаб (2)“
  - 3) Умение за работа в екип / ръководни умения:
    - a) интересува се от работата на другите отдели и намира начин да я свърже със своята. / Притежава много добри способности да организира и ръководи. Подтиква подчинените си да се развиват – оценка „отличен (6)“;
    - b) по своя инициатива подпомага колегите си и споделя личния си опит. / Мотивира и поощрява подчинените си да работят по-добре – оценка „мн. добър (5)“;
    - c) добре работи в екип. / Ръководните и организаторските му умения са на добро ниво. Спомага за устойчивата работа на структурата – оценка „добър (4)“;
    - d) трудно работи в екип. Недоверчив, не съгласува действията си с колегите си. / Недостатъчно ефективно ръководи и организира – оценка „среден (3)“;
    - e) съзнателно работи против интересите на екипа. / Липсват му ръководни умения – оценка „слаб (2)“.
  - 4) Умение да общува и лоялност към НБУ:
    - a) проявява любезност и отзивчивост, съдейства за разрешаването на проблемни ситуации. Извършва дейности, които повишават положителния имидж на НБУ – оценка „отличен (6)“;

- b) проявява любезност и отзивчивост. Старае се да работи в интерес на добрия имидж на НБУ – оценка „мн. добър (5)“;
- c) има коректно отношение в рамките на очакваното добро поведение. Пази доброто име на НБУ – оценка „добър (4)“;
- d) не проявява отзивчивост, понякога показва раздражение и дори грубост. Не се чувства съпричастен с организацията и работи основно заради материалната си обвързаност с нея. – оценка „среден (3)“;
- e) неприветлив и нелюбезен. Коментира служебни проблеми пред външни клиенти – оценка „слаб (2)“.

Четвърти раздел УНИВЕРСИТЕТСКИ СТРУКТУРИ

I. ДЕПАРТАМЕНТИ

Система за вътрешна акредитация на департаментите в НБУ

1. Департаментите са академични звена, в които са включени преподаватели от едно или повече от едно близки професионални направления. В състава на департаментите се включват всички преподаватели – на ОТД и хонорувани. В Съвета на департамента се включват само преподавателите на ОТД.
2. В НБУ има департаменти:
  - a) по науки;
  - b) по изкуства.
3. Департаментите извършват следните видове дейност: изследователска (творческа) и проектна; програмна; административна.
  - 1) Изследователската (творческата) и проектна дейност на департаментите се състои в:
    - a) извършването на индивидуални и колективни научни изследвания (респ. индивидуални или колективни творчески дейности – произведения на изобразителното и пластичните изкуства, дизайнерски проекти, музикални, театрални и кино творби, литературни произведения) и публикуване (респ. представяне пред публика) на техните резултати;
    - b) организирането и провеждането на изследователски форуми (научни семинари, кръгли маси, колоквиуми, конференции, конгреси и пр.) и творчески изяви (концерти, филми, изложби, пърформънси, спектакли, майсторски класове и пр.) и публикуване (респ. представяне пред публика) на техните резултати;
    - c) подготовка и публикуване на специализирани научни или художествени издания;
    - d) създаване и реализиране на научни и творчески проекти с вътрешни и външни източници на финансиране;
    - e) сътрудничество със сродни организации в страната и в чужбина;
    - f) департаментите отговарят най-вече за това: (1) да създават условия и да развиват индивидуална и колективна научна и творческа дейност, (2) да създават и реализират научни и творчески проекти, (3) да намерят достойно място в научната (респ. творческата) среда у нас и зад граница
  - 2) Програмната дейност се състои в:
    - a) проучване на нуждите от нови учебни програми;
    - b) проучване на добри образци на учебни програми със сходно съдържание в български и чуждестранни университети;

- c) разработване на нови учебни програми (вкл. и на чужди езици);
  - d) създаване и поддържане на документацията на учебните програми и курсове;
  - e) ежегодна актуализация на учебните програми (промени на курсове и преподаватели);
  - f) подготовка и провеждане на външна и вътрешна акредитация на учебните програми;
  - g) разработване и въвеждане на нови методи и технологии на преподаване;
  - h) осигуряване на преподавателски състав с нужната квалификация за новите програми – организиране и провеждане на процедури за защита на докторски дисертации и за хабилизация на преподавателите.
  - i) департаментите отговарят най-вече за това съдържанието и композицията на техните учебни програми да отговарят: (1) на съвременното състояние на знанието в даденото направление, (2) на съвременните методи на преподаване, (3) на изискванията на закона за квалификация на преподавателите, (4) на обществените нужди.
- 3) Административната дейност обхваща:
- a) поддържане на документацията на департамента;
  - b) поддържане страницата на департамента;
  - c) изготвяне и изпълнение на плановете за развитие и плановете за действие на департамента;
  - d) административно осигуряване на външната и вътрешната акредитация на учебните програми;
  - e) създаване и поддържане на база данни за бившите възпитаници на програмите на департамента.

Показатели

1. Общи – оценка на професионалното направление от НАОА при предходната акредитация – за департаментите по науки и по изкуства 0 – 10 т.
2. Изследователска/творческа и проектна дейност
  - 1) Стартирали нови докторски програми на департамента – за департаментите по науки и за департаментите по изкуства - 100 т.;
  - 2) Защитени докторски дисертации към департамента – за департаментите по науки и за департаментите по изкуства - 10 т. (за преп.);
  - 3) Хабилизации на преподаватели от департамента – за департаментите по науки и за департаментите по изкуства - 10 т. (за преп.);
  - 4) Публикации/артистични изяви отразени в национални или световни медии – за департаментите по науки и по изкуства - 10 т. (за изява);
  - 5) Международна мобилност на преподаватели/докторанти на департамента – за департаментите по науки и по изкуства - 10 т. (за преп.);
  - 6) Участие на студенти в научни, изследователски или творчески проекти/семинари/школи на департамента – за департаментите по науки и по изкуства - 10 т. (за студ.);
  - 7) Значими творчески изяви /открития/иновации/изобретения/социални инициативи и др. на преподаватели от департамента, реализирани в практиката или в обществения живот в национален или в световен мащаб – за департаментите по науки и за департаментите по изкуства - 100 т.;
  - 8) Участие на членове на департамента в проекти, чрез които са привлечени финансови средства или материални ресурси за НБУ - за департаментите по науки и по изкуства - 20 т. (за проект).

3. Програмна дейност
  - 1) Стартирали варианти на английски език на съществуващи бакалавърски или магистърски програми – за департаментите по науки и по изкуства - 100 т.;
  - 2) Включени в бакалавърски или в магистърски програми нови курсове на департамента, отговарящи на съвременното развитие на областта – за департаментите по науки и по изкуства – 5 т. (на курс);
  - 3) Обща средна оценка на студентите за удовлетвореността им от курсовете и преподавателите на департамента – за департаментите по науки и по изкуства – 1 – 5 т.;
  - 4) Издадени учебници/учебни помагала от Издателството на НБУ – за департаментите по науки и по изкуства – 100 т. (за изд.);
  - 5) Сключени споразумения за практика или стаж на студенти с други институции/фирми – за департаментите по науки и по изкуства – 100 т. (за дог.);
  - 6) Международна мобилност на студенти от (и във) програмите на департамента – за департаментите по науки и по изкуства – 10 т. (за студ.)
4. Административна дейност
  - 1) Поддържане на актуално съдържание на интернет страницата и в документацията на департамента – за департаментите по науки и по изкуства 1 – 10 т.;
  - 2) Изпълнение на плана за развитие на департамента – за департаментите по науки и по изкуства – 1-10 т.;
  - 3) Поддържане на актуална база данни за реализацията на възпитаниците на програмите на департамента – за департаментите по науки и по изкуства 1–10 т.
5. Приложение на критериите
  - 1) При резултат по-нисък от 300 т. се приема, че департаментът не е преминал успешно вътрешна акредитация и му се назначава повторна след една календарна година;
  - 2) При резултат между 305 и 800 т. се приема, че департаментът е преминал успешно вътрешната акредитация и му се определят препоръки за подобрене на дейността в рамките на следващия тригодишен период;
  - 3) При резултат от 805 т. нагоре се приема, че департаментът е преминал отлично вътрешната акредитация и със заповед на Ректора му се предоставят бонуси за следващия тригодишен период.

II. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ЦЕНТЪР*

III. ФАКУЛТЕТ*

IV. ЦЕНТЪР ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ*

V. БИБЛИОТЕКА*

VI. ЦЕНТРАЛНА УНИВЕРСИТЕТСКА АДМИНИСТРАЦИЯ*

VII. ЦЕНТРАЛНА СТУДЕНТСКА АДМИНИСТРАЦИЯ*

VIII. АДМИНИСТРАЦИЯ НА НАСТОЯТЕЛСТВОТО*

VIII. УНИВЕРСИТЕТ*

1. Вътрешно оценяване на учебната, научноизследователската, творческата, обществената и административната дейност на НБУ
2. Външно оценяване и акредитиране от национални и международни агенции (Национална агенция за оценяване и акредитация).

II глава **УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО В НБУ**

I. УНИВЕРСИТЕТСКИ СТРУКТУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

1. Комисия по качеството към зам.-ректора по качеството и акредитацията
Статут на Комисията по качеството в НБУ
  - 1) Общи положения
    - а) Комисията по качеството в НБУ се назначава от Председателя на Настоятелството.
    - б) В състава на Комисията влизат щатни преподаватели от различни професионални направления с опит в създаването и управлението на учебни програми.
    - в) Председател на Комисията е Заместник-ректорът по качеството и акредитацията.
  - 2) Предмет на дейност
    - а) Комисията разглежда, оценява и изработва становища относно качеството на бакалавърските, магистърските, докторските, много-програмите и курсовете в тях.
    - б) Комисията разглежда, оценява и изработва становища относно качеството на общообразователните курсове за знания и общообразователните курсове по основни научни направления.
    - в) Комисията участва в изработването на стандарти и процедури за приемане на курсове и програми.
    - г) Комисията проверява съответствието на атестацията на преподаватели с процедурата при дългосрочно атестиране на преподаватели.
  - 3) Начин на действие
    - а) при формирането на своите становища за качеството на учебните програми Комисията следи за:
      - съответствието с образователната философия и академичния профил на университета;
      - съответствието с академичните изисквания на НБУ за съответната степен;
      - съответствието с Наредбата за учебния процес, Стандарта за учебни програми, курсове и извънаудиторни учебни форми и Критериите за приемане на учебна програма в това число: съответствие с програмната схема, наличие на външни оценки, синонимни курсове и др.;
      - осигуреността с преподаватели съгласно изискванията на НАОА;
      - състоянието на документацията на програмата.
    - б) при формирането на своите становища за качеството на двусеместриалните курсове по основни научни направления Комисията следи за:
      - съответствието със Стандарта за двусеместриални курсове по основни научни направления от Системата за управление на качеството в НБУ.
      - съответствието с потребностите на общото университетско образование;
      - компетентността на преподавателския екип;
      - състоянието на документацията на курса;

- това, курсът да не се предлага от преподавателски екип, който вече има един действащ курс от този тип;
  - това, курсът да е включен в поне три бакалавърски програми в съответствие с програмната схема.
- c) Комисията разглежда и изработва становища по предложенията на департаментите за промени в преподавателските екипи на двусеместриалните курсове по основни научни направления и на общообразователните курсове за знания.
- d) При формирането на своите становища за качеството на общообразователните курсове за знания Комисията следи за:
- съответствието с потребностите на общото университетско образование;
  - състоянието на документацията на курса;
  - съответствието със Стандарта за общообразователните курсове за знания от Системата за управление на качеството в НБУ;
  - компетентността на преподавателския екип;
  - потенциалния интерес от страна на студентите.
- e) Комисията разглежда и изработва становища по предложения за нови курсове в бакалавърските, магистърските, докторските и minoг-програмите. Предложенията се оценяват съобразно това, доколко обявените в тях компетенции съответстват на изискванията за дадения тип курс, доколко съдържанието им способства за изграждането на обявените компетенции и доколко курсовете допринасят за придобиването на специфичните компетенции на програмата. Становищата на Комисията са съобразени със Стандарта за учебна програма, курс и извънаудиторни учебни форми към Наредбата за учебния процес на НБУ, както и със стандартите за учебни курсове от Системата за управление на качеството в НБУ.
- f) Учебните програми и курсове, за качеството на които Комисията е излязла с положителни становища, се насочват към деканите на съответните факултети. Такива становища са условие за внасянето им за разглеждане от Факултетните съвети.
- g) Учебните програми и курсове, за качеството на които Комисията е излязла с отрицателни становища, се насочват за преработка към департаментите или центровете, които са ги предложили.
- h) Комисията по качеството разглежда и изработва становища за атестацията на преподаватели, при формирането на които следи за:
- съответствието с процедурите за дългосрочно атестиране на преподавателите в НБУ към Наредбата за развитието на академичния състав;
  - наличието на всички изискуеми за участие в конкурса документи, в т.ч. заявления, дипломи, автобиография и самооценка на кандидата, изследователски труд или художествено произведение (за академичните длъжности „доцент“ и „професор“), доказателствени материали, удостоверения, доклади от Ръководителя на департамента и от Атестационната комисия и др.);
  - изпълнението на изискванията за изследователска/творческа, учебна, организационна и обществена работа съгласно Критериите и показателите при дългосрочно атестиране за обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност, както и приносите на кандидата за развитието на НБУ (участие в проекти с външно финансиране, създаване на университетски звена и програми, участие в академичната администрация и др.).
- i) При несъответствие с процедурата за атестиране Комисията, връща документите на Ръководителя на департамента за преразглеждане и отстраняване на пропуските. След отстраняване на пропуските Ръководителят на департамента предава отново документите по атестацията на Комисията по качеството.

- j) При положителна атестация Комисията по качеството представя на Председателя на КРАС доклад с предложение за разглеждане в Комисията за развитие на академичния състав.

2. Заместник-ректор по качеството и акредитацията

- a) Отговаря за разработването и поддържането на Системата за управление на качеството в НБУ;
- b) Планира, организира и контролира дейностите, свързани с акредитацията в НБУ, като отговаря за:
- подготовката и провеждането на институционалните и на програмните акредитации на НБУ, разкриването на процедури за акредитация на докторски програми;
  - изпълнението на процедурите за следакредитационно наблюдение и контрол;
  - съвместно със зам.-ректора по НИМД за вътрешната акредитация на департаментите;
  - провеждането на вътрешната програмна акредитация и предложения за промени във връзка с резултатите от нея.
- c) Отговаря за актуализацията на вътрешните нормативни актове, свързани с качеството и акредитацията, и предлага съответните промени;
- d) Отговаря за създаване и поддържане на база данни за целия период на обучение на студентите в НБУ;
- e) Отговаря за работата на Центъра за качество и оценяване и Центъра за кариерно развитие и обучителни ресурси.

3. Декани и факултетни съвети

a) Декани

- следят приетите учебни програми да отговарят на съответните програмни схеми.
- Отговарят за това учебните програми и курсовете да са представени пълноценно в Електронния каталог – чрез съответните описания и паспорти.
- следят предлаганите от департаментите промени на курсове да съответстват на професионалното направление и компетенциите, които дава съответната програма.
- следят предлаганите от департаментите хонорувани преподаватели да имат необходимите компетенции и образователна степен.
- отговарят за организацията, редовността и контрола на учебния процес във факултета.
- периодично анализират измерената чрез анкети удовлетвореност на студентите от учебния процес и качеството на обслужване в университета.
- вземат мерки по жалби на студенти, свързани с качеството на преподаване, оценяване и администриране.
- отговарят за това индивидуалните програми на студентите да съответстват на програмната схема, както и да включват необходимите знания, умения и компетенции от избраното приоритетно професионално направление.
- отговарят за правилното акредитиране на курсове на студенти, изучавани във или извън НБУ.

b) Факултетни съвети

- приемат учебните програми, курсовете и преподавателите по тях по предложение на департаментите, чрез Комисията по качеството към Заместник-ректора по качеството и акредитацията като следят за спазването на университетските стандарти, в т.ч. програмната схема, условията за придобиване на професионална квалификация и др.;

- избират хоноруваните преподаватели преди началото на всеки семестър по предложение на департаментите;
- контролират изпълнението на учебните програми.

4. Център за качество и оценяване

- a) Дейности по поддържане и развитие на качеството
  - провежда анкетни проучвания и ad hoc анкетни проучвания по заявка на ръководството на НБУ;
  - обработва резултатите от анкетните проучвания, подготвя анализи и поддържа на архив с резултатите от проведените проучвания;
  - изготвя предложения за актуализиране на анкетните карти;
  - изготвя справки с оценките на курсовете и преподавателите за нуждите на академичното израстване и програмната акредитация;
  - създава и поддържа база данни за движението на студентите по програми, семестри и випуски;
  - участва в оценяването на курсове, учебни програми и департаменти;
  - участва в институционалните, програмните и вътрешните акредитации.
- b) Дейности по оценяването
  - поддържа база-данни с тестови въпроси в различните раздели и подраздели на ТОП;
  - разработва изпитните варианти/книжки за провеждане на сесиите на ТОП;
  - обработва резултатите от ТОП и поддържа архив с изпитните кандидатстудентски резултати.

II. ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО В НБУ

1. Анкетни проучвания

- 1) Видове:
  - a) анкета със студенти за удовлетвореност от курс;
  - b) анкета със студенти за удовлетвореност от програма;
  - c) анкета със студенти за удовлетвореност от административното обслужване;
  - d) анкета със завършили студенти на НБУ за удовлетвореност от обучението и получената подготовка;
  - e) анкета с родители на студенти за удовлетвореност от обучението и административното обслужване в НБУ;
  - f) анкета с работодатели за удовлетвореност от завършилите студенти на НБУ;
  - g) анкета с кандидат-студенти в НБУ за нагласи и очаквания от обучението;
  - h) анкета с преподаватели за дейността им в НБУ;
  - i) анкета с административните служители за дейността им в НБУ.
- 2) Методология за провеждане на анкетните проучвания в НБУ
  - a) администриране:
    - анкетните проучвания се провеждат от Центъра за качество и оценяване по одобрени от Зам.-ректора по качеството и акредитацията анкетни карти;
    - анкетните карти са съставени от затворени и отворени въпроси;
    - промени в анкетните карти се одобряват от Зам.-ректора по качеството и акредитацията;
    - графикът на провеждане на анкетните проучвания се одобрява от Зам.-ректора по качеството и акредитацията в началото на всяка академична година.

- 3) Начин на провеждане на анкетните проучвания:
- анкетните проучвания в НБУ се провеждат по електронен път, чрез системата Moodle или през Googledox;
  - през системата Moodle проучванията се администрират от Центъра за дистанционно и електронно обучение. През Googledox проучванията се администрират от Центъра за качество и оценяване;
  - списък на актуалните курсове и програми за включване в анкетните проучвания се предоставят на Центъра за качество и оценяване от отдел „Студенти“;
  - по изключение, анкетни проучвания се осъществяват на хартиен носител след изрично отправено мотивирано искане, одобрено от Зам.-ректора по качеството и акредитация:
    - по изрично искане на ръководството на НБУ;
    - при необходимост от допълнителна проверка за достоверност на резултатите;
    - при провеждане на анкетиране в малки групи – индивидуални курсове и т.н.
- 4) Участието на студентите в анкетните проучвания е по желание.
- 5) Честота на провеждането на анкетните проучвания:

a) редовни анкетни проучвания:

№	Анкета	Провеждане	Продължителност	Администриране
1	Удовлетвореност курс/ преподавател	Всеки семестър	3 седмици	Moodle
2	Удовлетвореност програма	Всяка година (есенен семестър)	3 седмици	Moodle
3	Удовлетвореност административно обслужване	През година (есенен семестър)	3 седмици	Moodle
4	Кандидат-студенти	Всяка година	февруари-август	Googledox
5	Реализация алумни	През година	януари-февруари	Googledox

- по искане на ръководството на НБУ се провеждат и ad-hoc анкетни проучвания по актуални проблеми;
  - ad-hoc проучванията се съобразяват като график и продължителност с редовните.
- b) Обработка на резултатите от анкетните проучвания - резултатите от проучванията се обработват от Центъра за качество и оценяване по реда на провеждането им.
- в обработването на анкетните проучвания участват всички получени резултати;
  - резултатите се предават в пълния им вид на Зам.-ректора по качество и акредитация;
  - резултатите от анкетното проучване за удовлетвореност от курс и преподавател се публикуват в преподавателските профили на Интегрираната информационна система със съдействието на отдел Информационни технологии;
  - на заинтересованите преподаватели се предоставят всички лични резултати, независимо от процента на участие в допитванията;
  - За нуждите на вземане на решения от ръководството на университета се вземат предвид резултати с участие на над 20% (15%) от анкетираните.

2. Вътрешен одит на оценяването*.

III. БАЗИ ОТ ДАННИ

1. Интегрирана информационна система

- 1) Информационна система за отчитане на дейността на преподавателите в НБУ:
  - a) редовност на учебния процес;
  - b) използване на интерактивни средства за преподаване в час;
  - c) регистриране на оценки от текущо оценяване и изпити.
- 2) Система за он-лайн анкетиране и автоматизирана обработка на информацията*
- 3) Система за описание на програма и курс – Електронен каталог:
  - a) обща информация за програмата: кратко представяне; специалност и професионална квалификация; възможности за практики; международна мобилност; компетенции; професионални възможности;
  - b) описание на програмата: програмна схема; курсове – година, семестър, тип курс;
  - c) описание на курса: име; сигнатура; преподавател; описание на курса (анотация, компетенции, предварителни изисквания, форма на провеждане, учебни форми, език); теми, които се разглеждат в курса; литература; график на курса; вход към електронно обучение.

2. Система за електронно обучение Moodle НБУ

Основни модули

- 1) Учебни ресурси: Създаване на текст; Създаване на уеб страница; Връзка към файл/уеб сайт; ИСДО ресурс; Галерия (изображения); Медиа център (видео);
- 2) Учебни дейности: Задания – за самостоятелна работа с възможност за оценка и рецензия/коментар от преподавателя; Тестове – модул с изключително богати възможности, позволяващ изпитване (тест за време), тестове за самооценка и тестове за онагледяване; Форуми; Чатове; Анкети и въпросници;
- 3) Спомагателни модули: Съобщения; Календар; Блог; Търсене; Статистики.

3. Електронна система за отчитане на дейностите в НБУ по критериите на международно приети модели за качество*

Системата за управление на качеството в Нов български университет е приета от Академичния съвет на НБУ на 27.10.2015 г., изм. и доп. на 29.11.2016 г.